

моральну і правову відповідальність осіб, які користуються цією інформацією, оскільки вона втілюється у життя за потребою. Впорядкованість обігу інформації, своєчасність її обнародування є виявом характерного для юридичної практики інформаційного бар'єра (режимності), який передбачає правову і моральну відповідальність правників. Власне інформаційна і професійна обізнаність та культура юриста взаємозумовлені. Адже уміння володіти інформацією сприяє професійній діяльності, дає змогу приймати відповідні юридичні рішення, передбачати різноманітні ситуації, прогнозувати правоохоронну діяльність, що є запорукою дотримання законності й правопорядку, розвитку правосвідомості суспільства.

Література

1. Антошина И. Информационная функция права как общеправовая функция / И. Антошина // Национальный юридический журнал: теория и практика. – 2014. – С. 15-19.
2. Ісаєва В. В. Функції права: теоретико-правовий аналіз / В. Ісаєва // Часопис Київського університету права. – 2013. – № 1. – С. 45-47.
3. Дроботов С. А. Регулятивна функція права у правовій державі: поняття і ознаки / С. Дроботов // Держава і право: зб. наук. праць. – Вип. 59. Юридичні і політичні науки. – К.: Інст. держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2010. – 772 с.
4. Матузов Н. И. Теория государства и права: Учебник. – 3-е изд. / А. Малько – М.: Дело, 2009. – 528 с.
5. Матійко М. В. Місце юридичних фактів у реалізації інформаційної функції цивільного права [Електронний ресурс]. – Режим доступу: irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe

УДК 347.9(477)(043.2)

Тимченко А. П., к.ю.н., доцент,
Онищенко К. А., студентка,

Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

СУЧАСНИЙ СТАН СУДОВОЇ СИСТЕМИ В УКРАЇНІ

Сучасна судова система України не відповідає тій ролі, яку мають відігравати суди в сучасній державі як органи, призначення яких полягає в захисті прав і основних свобод людини. Численні публікації в засобах масової інформації свідчать про низький рівень суспільної довіри до судової системи в цілому. Події, що пов'язані з революцією Гідності засвідчили, що немало суддів, на жаль, виражали інтереси минулих керівників держави, а не захищали права і свободи громадян. За даними соціологічних досліджень, зокрема «Барометра Світової Корупції» (Global Corruption

Barometer) від Transparency International та Gallup International Association, найкорумпованішою сферою українці вважають судову владу (66 %). Подібні результати продемонстрували результати дослідження, проведеного Українським центром економічних і політичних досліджень імені Олександра Разумкова: судову владу українці вважають найбільш корумпованою сферою, а 47 % опитуваних вважають, що у судовій владі корупцією охоплено все. За даними Світового Індексу Правосуддя (World Justice Project – Rule of Law Index), Україна у сфері «відсутність корупції» в судовій системі зайняла 94 місце з 99 проаналізованих країн (дані станом на 14.10.2014 р.) [9]. Ефективності судової системи не сприяє і те, що близько 70 % рішень судів в Україні не виконуються [4]. Сьогодні спостерігається недостатня комунікація з боку судових органів, яка призводить до того, що суспільний запит на інформацію задовольняється переважно в негативному контексті. Так, за результатами соціопитування фонду «Демократичні ініціативи» імені Ілька Кучеріва, цілком довіряють українським судам лише 0,7 % громадян України. Разом з тим, за даними Research & Branding Group, з тих громадян України, які мали справи в українських судах, 40 % довіряють судам і судовій системі [6].

Тому, як вважає значна кількість юристів-науковців, народних депутатів України та працівників судових і правоохоронних органів, Україна зараз перебуває на шляху докорінної перебудови судової системи [2]. Вона має бути головною складовою частиною правової реформи, завданнями якої є: удосконалення законотворчого процесу; підвищення якості законів, приведення їх у повну відповідність з Конституцією України та міжнародним законодавством.

Конституція України [7] чітко визначає, що державна влада в Україні здійснюється на засадах її поділу на законодавчу, виконавчу та судову. Органи законодавчої, виконавчої та судової влади здійснюють свої повноваження у встановлених Основним Законом України межах і відповідно до законів України. На виконання Конституції України та з метою визначення правових засад організації судової влади, статусу суддів, системи судів загальної юрисдикції та забезпечення діяльності судів Верховною Радою України було прийнято низку законів України, зокрема «Про Конституційний Суд України», «Про Раду національної безпеки і оборони України», «Про державний захист працівників суду і правоохоронних органів», «Про забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві», «Про судоустрій України», «Про статус суддів», Кримінальний кодекс України, Кримінально-виконавчий кодекс України, Кодекс адміністративного судочинства України тощо.

Проте Конституція України тільки в найзагальнішому вигляді передбачила майбутню судову систему, засади її організації та діяльності, в ній не міститься вичерпного регулювання й остаточного вирішення багатьох концептуальних питань правосуддя. Нового імпульсу судова реформа отримала з прийняттям 7 липня 2010 р. Закону України «Про судоустрій і статус суддів» [11]. Вказаним законом вносилися істотні зміни в судову систему України, зокрема було передбачено введення системи вищих спеціалізованих судів по всіх галузях юрисдикції: створення Вищого спеціалізованого суду з розгляду цивільних та кримінальних справ, який разом з Вищим адміністративним судом України та Вищим господарським судом України працював як суд касаційної інстанції. Реформою були ліквідовані військові суди – справи, що мали б розглядатися гарнізонними військовими судами, розглядалися судами загальної юрисдикції першої інстанції, а справи, що мали б розглядатися у апеляційних військових судах, розглядалися в апеляційних судах загальної юрисдикції. Також реформою було різко обмежено компетенцію Верховного суду – він міг переглядати рішення Вищих спеціалізованих судів тільки за наявності визначених законом обставин.

Однією з основних причин руйнування сучасної судової влади є невдало реалізована у 2010 році судова реформа: прийняття Закону України «Про судоустрій і статус суддів» негативно вплинуло на органи суддівського самоврядування – вони стали повністю залежними від політичної влади. Політичні принципи формування Вищої ради юстиції та нечітко сформульовані підстави для притягнення до дисциплінарної відповідальності призвели до того, що судді фактично втратили гарантії незалежності своєї діяльності. Механізм добору суддів характеризувався зловживаннями з боку органів, відповідальних за цю процедуру.

У першому читанні Верховна Рада України прийняла закон про люстрацію, але він буде прийнятий лише після висновків Конституційного Суду України і Венеціанської комісії.

27 жовтня 2014 р. президент П. Порошенко створив Раду з питань судової реформи, яка повинна підготувати та подати Главі держави пропозиції щодо стратегії реформування судоустрою та судочинства. Координатором Ради призначено заступника глави АПУ О. Філатова [5]. Стратегія сталого розвитку «Україна – 2020», запропонована П. Порошенком, накреслює судову реформу у два етапи: невідкладне оновлення законодавства, спрямоване на відновлення довіри до судової влади в Україні; системні зміни в законодавстві: прийняття нової Конституції України та на основі відповідних конституційних змін – нових законів, що стосуються судоустрою та судочинства, інших суміжних

правових інститутів. Мета реформи – реформування судоустрою, судочинства та суміжних правових інститутів задля практичної реалізації принципів верховенства права і забезпечення кожному права на справедливий судовий розгляд справ незалежним та неупередженим судом [10].

Таким чином, судова система України є органічною складовою суспільства, продуктом його діяльності, тому її реформування має стати основною частиною правової реформи в нашій країні, позитивно вплинути на боротьбу з організованою злочинністю. Серед факторів, що можуть впливати на покращення роботи судової системи України, є просте та зрозуміле законодавство, жорстка відповідальність за корупційні дії, належне виконання рішень суду, реальна незалежність судової влади. Крім того, покращити роботу суддів може жорсткіша відповідальність суддів, достатнє фінансування.

Література

1. Борко А. Л. Адміністративно-правове забезпечення функціонування судової системи України / А. Л. Борко. – Х.: Ніка Нова, 2014. – 521 с.
2. Бондаренко І. Судова система України та її реформування у сучасних умовах / І. Бондаренко // Право України. – 2002. – № 8. – С. 37–41.
3. Верховна Рада України ухвалила Закон «Про внесення змін до деяких законів України (щодо окремих питань судоустрою та статусу суддів)» / Інформаційне управління Апарату Верховної Ради України, 23.02.2014 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://uk.wikipedia.org/wiki>.
4. В Украине не выполняются 70 % решений национальных судов / ЛИГА. Новости, 08.12.2014 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://uk.wikipedia.org/wiki>.
5. Глава держави підписав Указ про створення Ради з питань судової реформи / Прес-служба Президента України, 27.10.2014 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://uk.wikipedia.org/wiki>.
6. Жернаков М. Про користь належної комунікації, або суддя в твіттері / LB.ua, 29 січня 2015 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://uk.wikipedia.org/wiki>.
7. Конституція України: прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 черв. 1996 р. (зі змінами, внесеними Законом України від 8 груд. 2004 р. № 2222-IV) // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141; Вісник Верховної Ради України. – 2005. – № 2. – Ст. 44.
8. Москвич Л. М. Ефективність судової системи: концептуальний аналіз / Л. М. Москвич. – Х.: ФІНН, 2011. – 376 с.
9. Про засади державної антикорупційної політики в Україні (Антикорупційна стратегія) на 2014-2017 роки: Верховна Рада України; Закон, Стратегія від 14.10.2014 № 1699-VII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://uk.wikipedia.org/wiki>.

10. Про Стратегію сталого розвитку «Україна – 2020»: Указ Президента України № 5/2015 від 12 січня 2015 / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://uk.wikipedia.org/wiki>.

11. Про судоустрій і статус суддів. Верховна Рада України; Закон від 07.07.2010 № 2453-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2453-17>.

12. Реформування судової системи в Україні: думка молоді / Молодіжна Альтернатива; [Ред.-упоряд.: Л. Кудіна та ін.]. – К., 2007. – 32 с.

УДК 347.9(477)(043.2)

Тимченко А. П., к.ю.н., доцент,
Нечипоренко Б. Т., студент,

Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

СУДИ КОНСТИТУЦІЙНОЇ ЮРИСДИКЦІЇ

Важливою частиною механізму захисту прав і свобод людини і громадянина є суд Конституційної юрисдикції, а саме Конституційний Суд України, який здійснює судовий конституційний контроль та захист основ конституційного ладу, основних прав і свобод людини і громадянина, забезпечення верховенства права і прямої дії Конституції на всій території України.

Діяльність Конституційного Суду України ґрунтується на принципах верховенства права, незалежності, колегіальності, рівноправності суддів, гласності, повного і всебічного розгляду справ [1].

Завданням Конституційного Суду України є гарантування верховенства Конституції України як Основного Закону держави на всій території України.

Конституційна юрисдикція це сфера особливої компетенції вирішувати питання про відповідність або невідповідність законів та інших нормативно-правових актів, а також дії або бездіяльності тих чи інших суб'єктів конституційно-правових відносин приписам існуючих конституційних норм. Конституційний Суд України - єдиний орган конституційної юрисдикції в Україні. Про це нам може засвідчити Стаття 1 Закону України «Про Конституційний Суд України». Конституційний Суд України є юридичною особою, має печатку із зображенням Державного Герба України та своїм найменуванням [2].

Конституційний Суд України складається з вісімнадцяти суддів Конституційного Суду України. Президент України, Верховна Рада України та з'їзд суддів України призначають по шість суддів Конституційного Суду України [3].